

PREVENTIEPLAN

Gemeente Albrandswaard

Preventieactiviteiten in het kader van de schulddienstverlening

**Gemeente
Albrandswaard**

Inhoud

1. Waarom is preventie zo belangrijk	1
2. Uitgangspunten in de keten van hulpverlening	1
Hoe gaan we de klant benaderen	1
Inkomensondersteuning	2
3. Wat gaan we doen aan preventie.....	2
Eerder uitgevoerde preventieactiviteiten	2
Zijn er doelgroepen voor de preventie?.....	2
Inzetten op life events.....	3
Nazorg/Zorg.....	3
Signalen en convenanten	4
Vrijwilligers schulddienstverlening.....	4
Informatievoorziening	4
Vraagwijzer.....	4
Hulp voor zelfstandigen	4
Hulp voor vluchtelingen	5
Activiteiten voor kinderen	5
4. Rol preventiemedewerker	5
5. Financiën.....	5

1. Waarom is preventie zo belangrijk

Voorkomen is beter dan genezen. Dit gezegde is de kern van preventie en het uitgangspunt van preventie. Financiële problemen grijpen diep in op het persoonlijk leven. Aanmaningen of zelfs deurwaarders aan de deur leiden tot spanningen en kunnen negatief uitwerken op schoolprestaties van kinderen, re-integratietrajecten of het oplossen van allerhande psychosociale problematiek.

Allereerst is van belang dat er zo vroeg mogelijk wordt geholpen bij financiële problemen om erger te voorkomen. Hiermee worden later kosten bespaard en wordt een schuldenprobleem niet erger. Elke euro die gemeenten besteden aan schuldhulpverlening leidt tot gemiddeld twee euro aan kostenbesparing op andere plekken. Door de inzet van schuldhulpverlening wordt per 100 duizend inwoners zo'n 1,4 miljoen euro bespaard op uitkeringen en re-integratietrajecten. De gemiddelde uitkeringsduur is substantieel korter als een uitkeringsgerechtigde met schulden gebruik maakt van schuldhulp. Het voorkomen van schulden is voor het hele sociale domein van groot belang.

Dit preventieplan vormt de basis voor de preventieactiviteiten. In dit plan benoemen we de uitgangspunten, gaan we in op de doelgroepen en geven we aan op welke momenten we activiteiten inzetten. Daarnaast besteden we ook aandacht aan nazorg. Nazorg gebeurt weliswaar achteraf, ná een traject of andere vorm van schulddienstverlening, maar dient ertoe om te voorkomen dat inwoners opnieuw in een schuldsituatie terecht komen.

2. Uitgangspunten in de keten van hulpverlening

Hoe gaan we de klant benaderen

- We bespreken bij maatschappelijke aanvragen ook de financiële positie van de inwoner. We bieden hulp bij aanvragen waarbij het de burger zelf niet lukt.
- We voorkomen betalingsachterstanden, door de wachttijden en doorlooptijd van een (financiële) aanvraag zo kort mogelijk te houden en niet terughoudend te zijn met het verlenen van een voorschot.
- Als het nodig is bieden we budgettering aan of betalen vaste lasten door van de uitkering.
- We werken intensief samen met maatschappelijke partners om schulden (en betalingsachterstanden) te signaleren en indien mogelijk op te lossen. We benaderen de burger met betalingsachterstanden actief.
- We bieden de hulpvrager die inkomensondersteuning vraagt standaard een (korte) budgetteringscursus aan, waarbij er ook aandacht is voor het invullen van formulieren en wegwijs binnen gemeentelijke en landelijke inkomensregelingen.
- We bieden of verwijzen door naar de vrijwilligers als mensen moeite hebben met procedures of formulieren.
- We houden de zorg voor, en blijven in gesprek met mensen naar, tijdens en na een schulddienstverleningstraject.

- We denken mee met de burger zodat deze persoon weer snel op eigen benen kan staan.

Inkomensondersteuning

Het team van werk en inkomen (en bijzondere bijstand) werkt nauw samen met de andere gebieden van het brede spectrum "zorg en welzijn". Deze samenwerking vindt plaats in de wijkteams. Het uitgangspunt is niet "ik heb recht op", maar "kunt u zelf een oplossing bedenken of heeft u daarbij hulp nodig". Als de hulpvrager er zelf niet uitkomt is er veel mogelijk om te helpen (maatwerk), zowel vanuit werk en inkomen als de andere gebieden van zorg en welzijn. Er wordt in brede zin meegedacht met het bereiken van het doel of het oplossen van een probleem en zo wordt ondersteuning geboden. Hierbij moet er pragmatisch worden gehandeld en mag er geen sprake zijn van moeilijke, lastige procedures.

3. Wat gaan we doen aan preventie

Jaarlijks wordt een plan opgesteld voor de activiteiten die we in dat jaar gaan doen. De activiteiten worden gekozen op basis van specifieke groepen, die speciale aandacht verdienen, aansluiting op landelijke activiteiten en initiatieven in dat jaar, en ervaringen uit eerdere activiteiten.

Eerder uitgevoerde preventieactiviteiten

- In Albrandswaard zijn in 2013 vier zogeheten puinruimactie uitgevoerd. Hierbij worden inwoners geholpen om hun administratie op orde te brengen.
- Er zijn budgetcursussen beschikbaar voor inwoners die tot de schulddienstverlening zijn toegelaten. Deelnemers krijgen na voltooiing van deze cursus een certificaat.
- Via Vraagwijzer kunnen inwoners advies en ondersteuning krijgen, onder andere via de Financiële Thuisadministratie.
- In 2015 is er een bijeenkomst georganiseerd voor ketenpartners, waarbij sprekers zijn uitgenodigd. Er waren sprekers over de onderwerpen; financiële mishandeling ouderen, het Centraal Justitieel Incasso Bureau en de gevolgen voor schulddienstverlening en vroegsignalering.
- Er zijn Nibud agenda's uitgedeeld aan klanten schulddienstverlening.
- Er zijn voorleesboeken gekocht gericht op financiële voorlichting speciaal voor jonge kinderen. Deze boeken zijn uitgedeeld op basisscholen.
- Er is via Wijzer in Geldzaken lesmateriaal besteld voor het basisonderwijs.

Zijn er doelgroepen voor de preventie?

Problematische schulden kunnen in iedere gezinssituatie voorkomen, bij alleenstaanden, bij gehuwden, bij alleenstaande ouders. We zien ook dat problemen voorkomen bij

mensen met hoog tot laag inkomen, bij werkenden, bij werklozen, bij jongeren, bij ouderen en zelfstandigen.

Moeten we dan vooraf een keuze maken en bepaalde groepen uitsluiten? In dit plan geven we de preventiemedewerker de ruimte om in te spelen op de informatie die verkregen wordt van de partners, de wijkteams, van vrijwilligers of signalen uit de samenleving en naar eigen inzicht activiteiten te organiseren. In dit plan zijn wel drie groepen apart benoemd gezien het maatschappelijk belang. Dat zijn de zelfstandigen, vluchtelingen en kinderen.

Inzetten op life events

Een life event is een ingrijpende gebeurtenis in het leven. Voor een substantieel deel van de schuldsituaties geldt dat een life event een belangrijke rol speelde in de ontwikkeling van de schuldsituatie. Door preventie-activiteiten juist aan te bieden op het moment dat iemand te maken heeft met een bepaald life event, kan de ontwikkeling of het ontstaan van schuldsituaties worden bijgestuurd of zelfs voorkomen. We gaan daarom in onze gemeente inzetten op activiteiten aan de hand van life events.

Voorbeelden van life events:

- overlijden van de partner
- echtscheiding
- persoonlijk letsel of ziekte
- ontslag of niet verlengen tijdelijk contract
- beginnen van een eigen bedrijf
- verhuizing
- voor het eerst op jezelf gaan wonen
- vluchtelingen die een verblijfsvergunning/woning krijgen
- alles rondom studeren

Nazorg/Zorg

De nazorg wordt tot op heden uitgevoerd door de schulddienstverlener en wordt ook in bepaalde situaties bij de aanmelding door de klantmanager uitgevoerd. Het doel van nazorg is om nieuwe schulden te voorkomen en de mensen te helpen weer zelfstandig te functioneren. Na de evaluatie schulddienstverlening in 2014 is besloten om de nazorg structureel en intensiever in te zetten. Ook de mensen die hulp mijden of de hulp voortijdig beëindigen hebben soms zorg nodig om crisissituaties te voorkomen. Bijkomend voordeel van structurele nazorg is dat eventuele belemmeringen in het proces duidelijk worden en kunnen worden opgelost.

<u>Situaties waar extra zorg nodig is</u>	<u>wie</u>
Hulpvragers die na een aanmelding niet meer terugkomen	KM
In het voortraject tot toelating schuldhulpverlening	KM
In de eerste fase van het schuldtraject	SDV
Na afronding van een traject	KM
Bij doorgeleiding naar het wettelijk traject WSNP	SDV
Als het traject voortijdig wordt beëindigd	KM

(SDV=schulddienstverlener/KM=klantmanager. Indien nodig kan de preventiemedewerker bijspringen).

Signalen en convenanten

De gemeente krijgt signalen van betalingsachterstanden, bijvoorbeeld van de zorgverzekeraar, energiebedrijven, waterbedrijven en verhuurders. Deze signalen zijn belangrijk en moeten in het kader van "vroegsignalering" worden gebruikt om problematische schulden te voorkomen. In het beleidsplan schulddienstverlening wordt aangegeven in welke situaties welke vorm van nazorg wordt ingezet.

Er zijn convenanten en samenwerkingsafspraken met diverse partijen waardoor de gemeente snel op de hoogte wordt gesteld van betalingsachterstanden. De klantmanager schuldhulpverlening overlegt periodiek met deze partijen en het Lokaal Zorgnetwerk.

Vrijwilligers schulddienstverlening

We hebben het afgelopen jaar ingezet op het werven en begeleiden van vrijwilligers die mensen begeleiden in het voorkomen van schulden. In Albrandswaard is dit de Financiële Thuisadministratie.

Belangrijk is dat de werkwijze van de vrijwilligers aansluit op de professionele (schuld) hulpverlening en dat de vrijwilligers begeleiding en een opleiding krijgen.

De samenwerking met deze vrijwilligers is goed, er is regelmatig overleg. De klantmanager schulddienstverlening en de preventiemedewerker onderhouden de contacten, verwijzen door en verbinden deze groep met de andere partners.

Informatievoorziening

Een goede voorlichting is noodzakelijk om de mensen met problemen de weg te wijzen naar de hulpverlening. Informatie op de gemeentelijke website over hoe en wat en waar wordt verbeterd.

Procedures moeten eenvoudiger en klanten die hulp nodig hebben bij de aanvraag moeten ondersteuning kunnen krijgen.

Vraagwijzer

Vraagwijzer is een loket voor inwoners van Albrandswaard, waar zij terecht kunnen voor allerlei vragen op maatschappelijke gebieden. Vraagwijzer is een dienstverlening van de Stichting Welzijn Albrandswaard.

Bij Vraagwijzer kan men terecht voor hulp bij het invullen van formulieren en voor hulp bij belastingaangiftes.

Hulp voor zelfstandigen

Voor deze groep is het Bbz de belangrijkste schakel bij het voorkomen van schulden. Via de klantmanager Bbz wordt de klant eventueel doorverwezen naar andere hulp en gespecialiseerde schulddienstverlening. Ook kan de klant worden verwezen naar "De Rotterdamse Zaak".

De preventiemedewerker kan voor deze doelgroep gerichte preventieactiviteiten starten die kunnen variëren van informatie bijeenkomsten tot individuele begeleiding middels landelijke projecten zoals bijvoorbeeld "155 redt een bedrijf".

Hulp voor vluchtelingen

De gemeente heeft en krijgt steeds meer te maken met vluchtelingen die zich vestigen in de gemeente. De ervaring leert dat deze groep weliswaar begeleid wordt door Vluchtelingenwerk maar desalniettemin toch extra aandacht nodig heeft op een aantal gebieden. Vanuit de preventie wordt Vluchtelingenwerk ondersteund bij de financiële educatie van vluchtelingen en bij het vinden van oplossingen om schuldenproblematiek in een zo vroeg mogelijk stadium te voorkomen, dan wel te voorkomen dat schuldenproblematiek erger wordt. Deze ondersteuning wordt intensiever, vanwege de toename van het aantal vluchtelingen.

Activiteiten voor kinderen

De gemeente vindt de situatie van kinderen heel belangrijk. Kinderen die opgroeien in een gezin met financiële problemen hebben het erg moeilijk en kunnen niet onbezorgd "kind" zijn. We willen deze gezinnen daarom zo vroeg mogelijk van hulp voorzien. We willen voorkomen dat kinderen gedrag gaan kopiëren of later minder kans hebben op een toekomst zonder financiële problemen. Vanuit deze visie zet de gemeente de "Kansenmeter" in op scholen. Dit instrument is ontwikkeld door "Radar" in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken. De Kansenmeter is gratis en meet de mate waarin een gezin het risico loopt om in een problematische schuldsituatie terecht te komen. Daarnaast biedt de gemeente het lesmateriaal van "Wijzer in Geldzaken" aan. Dit materiaal geeft de docent de mogelijkheid om kinderen op een jonge leeftijd kennis te laten maken met financiële educatie. Docenten zijn nu vrij om dit materiaal in te zetten. Vanuit bovengenoemde visie wil de preventiemedewerker meer zicht op de ervaring van het gebruik van het materiaal.

4. Rol preventiemedewerker

In augustus 2015 is de preventiemedewerker gestart voor de BAR-gemeenten. De preventiemedewerker zet zich in op projecten voor groepen, en niet op individuele gevallen.

De preventiemedewerker is niet alleen van groot belang bij het organiseren en uitvoeren van de preventie activiteiten maar is ook de spin in het web die contacten onderhoudt met collega's, partners, vrijwilligers, kerken, stichtingen etc. Communicatie richting de klant, informatievoorziening van de klant en de gemeente, advisering over eenvoudige procedures behoren ook tot de taken. Deze medewerker zoekt de verbinding met het armoedebeleid zodat mensen die het nodig hebben hier gebruik van maken. De juiste toeslagen aanvragen, voorzieningen gebruiken die er zijn voor minima (collectieve zorgverzekering, regelingen voor kinderen) kunnen ertoe bijdragen dat er minder schulden ontstaan.

Samenwerken met de ketenpartners, vrijwilligers en collega's is hierbij van groot belang.

5. Financiën

Voor de uitvoering van de preventie is er geen apart budget gereserveerd. De extra Rijksbijdrage (de zogenoemde Klijsma-gelden) die de gemeenten jaarlijks ontvangen

voor schulddienstverlening en armoedebestrijding is wel gereserveerd voor o.a. deze kosten.

De gemeente Albrandswaard ontvangt jaarlijks € 38.682,-.

Uit deze middelen wordt de preventiemedewerker betaald en de kosten van de verschillende projecten. Deze kosten worden naar rato van omvang van de betreffende doelgroep verdeeld over de gemeenten waar het project is uitgevoerd.